

154. Hoci zákon poskytovateľom zdravotnej starostlivosti neukladá povinnosť poskytovať ďalšie informácie, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti by mal v prípade, že je miestom prvého kontaktu, poskytnúť obeti aj informácie, kde môže podať trestné oznámenie.

Judikatúra:

■ **R 46/1952:** Súd nemôže zamietnuť návrh poškodeného na prisúdenie trov spôsobených pribránim zmocnenca s odôvodnením, že zmocnenca nebolo treba, resp. že nebolo treba advokáta. V každom prípade ale musí súd skúmať, či to-ktoré vydanie bolo nutné, resp. vhodné.

■ **ZSP 43/2007:** II. Majetkom obvineného sa v zmysle § 50 ods. 1 písm. a) TP rozumie súhrn všetkých majetkových hodnôt, t. j. vecí huteľných aj nehnuteľných, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených hodnôt, ktoré patria obvinenému.

III. Zaisťovanie je možné tak na majetku, ktorého je obvinený podielovým spoluvlastníkom, ako aj na majetku patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ak ide o zaisťovanie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom jedného z manželov počas trvania manželstva.

■ **ZSP 30/2015:** I. Vzhľadom na definíciu pojmu „poškodený“ a „škoda“ v § 46 ods. 1 TP povinnosť rozhodnúť o jej náhrade v odsudzujúcom rozsudku, ak bol nárok riadne uplatnený, sa vzťahuje tiež na škodu majetkovú, morálnu a inú aj na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že „morálna škoda“ vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému úmyselným násilným trestným činom treba v prípade smrti (ale napr. aj znásilnenia, sexuálneho násillia, poškodenia dobrého mena pri krivom obvinení) vykladať v súlade s výkladom pojmu „nemajetková ujma“ v občianskom súdnom konaní (*teraz v civilnom procese – pozn. autora*).

§ 5

Právo na poskytnutie odbornej pomoci

(1) Subjekty poskytujúce pomoc obetiam poskytujú alebo zabezpečujú odbornú pomoc obetiam za podmienok ustanovených týmto zákonom alebo osobitným predpisom.⁵⁾

(2) Formy odbornej pomoci sú všeobecná odborná pomoc obeti a špecializovaná odborná pomoc obzvlášť zraniteľnej obeti.

(3) Všeobecná odborná pomoc obeti je odborná činnosť a poskytovanie služieb, ktorými sa rozumie

- a) poskytnutie a náležité vysvetlenie informácií podľa § 4 ods. 2 a 5,
- b) právna pomoc na uplatnenie práv obete, ktoré jej patria podľa tohto zákona,
- c) právna pomoc na uplatnenie práv obete, ktorá má postavenie poškodeného alebo svedka v trestnom konaní,

- d) psychologická pomoc,
- e) poradenstvo týkajúce sa rizika a predchádzania opakovanej viktimizáciei.

(4) Špecializovaná odborná pomoc obzvlášť zraniteľnej obeti je cieľená a integrovaná odborná činnosť a poskytovanie služieb, ktorými sa rozumie

- a) poskytovanie všeobecnej odbornej pomoci,
- b) poskytnutie krízovej psychologickéj intervencie,
- c) vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia,
- d) sprostredkovanie poskytovania sociálnych služieb v zariadení núdzového bývania a špecializovaného sociálneho poradenstva,⁵⁾ ak život alebo zdravie obzvlášť zraniteľnej obeť je bezprostredne ohrozené.

(5) Obet' má právo na poskytnutie odbornej pomoci v súlade so svojimi osobitnými potrebami a v rozsahu primeranom ujme spôsobenej trestným činom.

(6) Právo na poskytnutie odbornej pomoci sa obeti zaručuje bez ohľadu na podanie trestného oznámenia alebo jej aktívnu účasť v trestnom konaní.

⁵⁾ Napríklad zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ Zákon č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Súvisiace ustanovenia:

§ 1 Predmet úpravy, § 2 Základné ustanovenia, § 3 Základné zásady ochrany a podpory obetí, § 4 Právo na informácie, § 6 Podmienky poskytnutia odbornej pomoci, § 7 Právna pomoc, § 8 Právo na ochranu pred druhotnou viktimizáciou alebo opakovanou viktimizáciou, § 9 Právo na odškodnenie

Súvisiace predpisy:

Trestný zákon; Trestný poriadok; zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii; zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti; zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve; zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi; zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza

rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 15. 4. 2011, s. 1 – 11); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV (Ú. v. EÚ L 335, 17. 12. 2011, s. 1 – 14); Smernica 2012/29/EÚ; smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31. 3. 2017, s. 6 – 21)

Relevantné ustanovenia Smernice 2012/29/EÚ

Preambula

(37) Podpora by mala byť dostupná od momentu, keď sa príslušné orgány dozvedeli o obeti, a počas trestného konania a primeraný čas po ňom s ohľadom na potreby obete a práva ustanovené v tejto smernici. Podpora by sa mala poskytovať rôznymi prostriedkami bez zbytočných formalít a pri zachovaní dostatočnej územnej distribúcie v členskom štáte, ktorá umožní každej obeti tieto služby využiť. Obete, ktorým bola spôsobená značná ujma z dôvodu závažnosti trestného činu, by mohli vyžadovať služby špecializovanej podpory.

(38) Špecializovaná podpora a právna ochrana sa poskytne obzvlášť zraniteľným osobám alebo osobám v situáciách, ktoré ich vystavujú osobitne vysokému riziku, ako sú napríklad obeť opakovaného násillia páchaného blízkou osobou, obeť rodovo motivovaného násillia alebo osoby, ktoré sa stali obeťami iných typov trestnej činnosti v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi ani v ňom nemajú pobyt. Služby špecializovanej podpory by mali vychádzať z integrovaného a cieleného prístupu, v rámci ktorého by sa mali predovšetkým zohľadniť osobitné potreby obete, závažnosť ujmy, ktorá jej bola spôsobená trestným činom, ako aj vzťah medzi obeťami, páchatelmi, deťmi a širším sociálnym prostredím. Hlavnou úlohou týchto služieb a ich personálu, ktorý zohráva dôležitú rolu pri podpore obete pri zotavovaní sa z potenciálnej ujmy alebo traumy, ktorá jej bola spôsobená trestným činom, a pri jej prekonávaní, by malo byť informovať obete o právach, ktoré sú ustanovené v tejto smernici, aby mohli prijať rozhodnutia v prostredí, v ktorom sa im poskytuje podpora a v ktorom sa s nimi zaobchádza s úctou, rešpektom a citlivo. Druh podpory, ktorú by takéto služby špecializovanej podpory mali poskytovať, by mohol zahŕňať poskytovanie prístrešia a bezpečného ubytovania, naliehavú zdravotnícku pomoc, sprostredkovanie lekárskeho alebo súdnolekárskeho vyšetrenia na zabezpečenie dôkazov v prípade znásillenia alebo sexuálneho násillia, krátkodobé a dlhodobé psychologické poradenstvo, posttraumatickú starostlivosť, právne poradenstvo, advokátske služby a osobitné služby pre deti ako priame alebo nepriame obeť.

(39) Úlohou služieb na podporu obeť nie je, aby samy poskytovali rozsiahlu špecializovanú a profesionálnu pomoc. Ak je to potrebné, služby na podporu obeť by mali obeťom pomáhať obrátiť sa na existujúcu profesionálnu podporu, napríklad psychologov.

[...] (62) Na to, aby sa obeťam trestných činov dostala primeraná úroveň pomoci, podpory a ochrany, by verejné služby mali pracovať koordinovane a byť zapojené na všetkých administratívnych úrovniach na úrovni Únie i na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Obetiam by sa malo pomáhať nájsť a osloviť príslušné orgány, aby sa zabránilo opakovanému odkazovaniu na iné príslušné orgány. Členské štáty by mali zväziť vytvorenie „jedíných prístupových bodov“ alebo „jednotných kontaktných miest“, ktoré sa venujú viacerým potrebám obetí, keď sa zúčastňujú na trestnom konaní, vrátane potreby dostávať informácie, pomoc, podporu, ochranu a náhradu škody.

Článok 8

Právo na prístup k službám na podporu obetí

- 1. Členské štáty zaistia, aby obeť mali v súlade so svojimi potrebami bezplatný prístup k dôverným službám na podporu obetí konajúcim v záujme obetí, a to pred trestným konaním, počas neho a primeraný čas po ňom. Rodinní príslušníci majú prístup k službám na podporu obetí v súlade so svojimi potrebami a s rozsahom ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeť.*
- 2. Členské štáty uľahčia príslušnému orgánu, ktorý prijal trestné oznámenie, a ostatným príslušným organizáciám sprostredkovanie služieb na podporu obetí.*
- 3. Členské štáty prijímajú opatrenia na to, aby sa popri všeobecných službách na podporu obetí alebo ako ich neoddeliteľná súčasť zriadili bezplatné a dôverné služby špecializovanej podpory alebo sa organizáciám na podporu obetí umožnilo obrátiť sa na špecializované organizácie, ktoré takúto špecializovanú podporu poskytujú. Obete majú v súlade so svojimi osobitnými potrebami prístup k takýmto službám a rodinní príslušníci majú prístup v súlade so svojimi osobitnými potrebami a s rozsahom ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeť.*
- 4. Služby na podporu obetí a akékoľvek služby špecializovanej podpory sa môžu zriadiť ako verejné alebo mimovládne organizácie a môžu sa organizovať na profesionálnom alebo dobrovoľnom základe.*
- 5. Členské štáty zaistia, aby prístup k službám na podporu obetí nebol závislý od toho, že obeť formálne podá príslušnému orgánu trestné oznámenie.*

Článok 9

Podpora, ktorú poskytujú služby na podporu obetí

- 1. Služby na podporu obetí uvedené v článku 8 ods. 1 poskytujú aspoň:*
 - a) informácie, poradenstvo a podporu v súvislosti s právami obeť vrátane prístupu k vnútroštátnym systémom náhrady škôd spôsobených trestnými činmi a ich úlohou v trestnom konaní vrátane prípravy na účasť na konaní;*
 - b) informácie o všetkých príslušných existujúcich špecializovaných službách podpory alebo ich priame sprostredkovanie;*
 - c) emocionálnu a prípadnú psychologickú podporu;*
 - d) poradenstvo týkajúce sa finančných a praktických záležitostí vzniknutých v dôsledku trestného činu;*
 - e) pokiaľ ho neposkytujú iné verejné alebo súkromné služby, poradenstvo týkajúce sa rizika a predchádzania sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste.*

2. *Členské štáty nabádajú služby na podporu obetí, aby venovali zvláštnu pozornosť osobitným potrebám obetí, ktoré utrpeli značnú ujmu z dôvodu závažnosti trestného činu.*
3. *Pokiaľ ich neposkytujú iné verejné alebo súkromné služby, služby špecializovanej podpory uvedené v článku 8 ods. 3 pripravujú a poskytujú:*
 - a) *prístrešie alebo akékoľvek iné prechodné ubytovanie obetiam, ktoré potrebujú bezpečné miesto z dôvodu bezprostredného rizika sekundárnej a opakovanej viktimizácie, zastrážovania a pomsty;*
 - b) *cieľenú a integrovanú podporu obetiam s osobitnými potrebami, ako napríklad obetiam násilných sexuálnych deliktov, obetiam rodovo motivovaného násillia a obetiam násillia páchaného blízkou osobou vrátane postraumatickej podpory a poradenstva.*

K ods. 1

1. Právo na poskytnutie odbornej pomoci patrí medzi jedno zo základných práv zákona o obetiach. Účelom tohto ustanovenia je zabezpečiť obeti trestného činu odbornú pomoc, a to pred trestným stíhaním, počas neho a primeraný čas po ňom. Odborná pomoc by mala byť dostupná čo najskôr po spáchaní trestného činu bez ohľadu na to, či bolo podané trestné oznámenie. Takáto pomoc má pomôcť obeti vyrovnáť sa s následkami trestného činu a zvládnuť záťaž, ktorá súvisí s trestným konaním. Bez náležitej pomoci a podpory obeť je zotavovanie sa obeť z následkov trestného činu ťažšie a zdĺhavejšie.
2. Ustanovenie stanovuje povinnosť subjektom poskytujúcim pomoc obetiam poskytovať pomoc podľa zákona o obetiach alebo podľa osobitných zákonov. V odkaze zákon odkazuje na dva predpisy, a to sú zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
3. Podľa zákona o obetiach subjekty poskytujú **všeobecnú** odbornú pomoc obeť a **špecializovanú** odbornú pomoc obzvlášť zraniteľnej obeť. K tomu bližšie pozri komentár k odsekom 3 a 4 komentovaného ustanovenia.
4. Podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o **sociálnych službách** vo vzťahu k poskytovaniu pomoci obetiam trestných činov prichádzajú do úvahy predovšetkým nasledujúce druhy pomoci obetiam:
 - **Sociálne poradenstvo** (§ 19 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) je odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva.
 - **Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov** (§ 20 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) je odborná činnosť,

ktorá sa vykonáva so súhlasom plnoletej fyzickej osoby a je zameraná najmä na poradenstvo pri vybavovaní úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme fyzickej osoby.

- **Zariadenie núdzového bývania** (§ 29 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách), kde sa fyzickej osobe, ktorá je ohrozená správaním iných fyzických osôb, alebo ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb, poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.
 - **Tlmočnícka služba** (§ 44 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na **tlmočenie v posunkovej reči** (ak je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť a jej komunikačným prostriedkom je posunková reč), **artikulačné tlmočenie** (ak je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť získanú po osvojení si reči alebo pred jej osvojením a neovláda formy komunikácie sluchovo postihnutých najmä posunkovú reč, posunkovanú slovenčinu) a **taktilné tlmočenie** (ak je hluchoslepá a má vrodené alebo získané postihnutie dvoch zmyslových orgánov, ktoré pre komunikáciu so spoločnosťou vyžadujú špecifický komunikačný systém viazaný na stupeň straty sluchu a stupeň straty zraku).
 - **Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií** (§ 53 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je v krízovej sociálnej situácii alebo v inej ťažkej životnej situácii, ktorú nemôže riešiť vlastnými silami a zabezpečuje sa najmä poskytnutím sociálneho poradenstva.
5. Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava (§ 13 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách). Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb je prístupný online (<https://www.employment.gov.sk/sk/centralny-register-poskytovatelov-socialnych-sluzieb/>).
 6. Podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o **zdravotnej starostlivosti**, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti vo vzťahu k poskytovaniu pomoci obetiam trestných činov prichádza do úvahy predovšetkým ošetrovateľská starostlivosť v zariadení sociálnej pomoci (§ 10a zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti).

7. Okrem uvedených zákonov je pomoc obetiam poskytovaná aj ďalšími subjektmi. Inštitút pre výskum práce a rodiny v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR odborne garantuje bezplatnú non-stop **Národnú linku pre ženy zažívajúce násilie**. Národná linka je zároveň miestom prvého kontaktu, kde sú ženám poskytnuté všetky dôležité informácie o násilí páchanom na ženách, najmä o násilí v blízkych vzťahoch. Telefónne číslo linky je 0800 212 212.
8. **Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality** zriadené ako zariadenie Ministerstva vnútra SR na základe § 7 ods. 3 zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti je gestorom Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, prostredníctvom ktorého Ministerstvo vnútra SR za účasti poskytovateľov služieb zabezpečuje pomoc a podporu osobám, u ktorých je odôvodnený záver, že sa stali obeťami.
9. **Subjektom poskytujúcim pomoc obetiam** je v zmysle § 2 ods. 1 písm. k) ZOTČ subjekt poskytujúci alebo zabezpečujúci pomoc a podporu obetiam, ktorý je zapísaný v registri subjektov poskytujúcich pomoc obetiam (§ 32 ZOTČ).
10. Odbornú pomoc obetiam trestných činov môžu poskytovať fyzické osoby, ktoré sú v zmluvnom vzťahu so subjektom poskytujúcim pomoc obetiam a ktoré majú zákonom vyžadovanú odbornú spôsobilosť.
11. Register subjektov poskytujúcich pomoc obetiam vedie a na svojom webovom sídle zverejňuje Ministerstvo spravodlivosti SR (<https://www.justice.gov.sk>) v časti „Pomoc obetiam trestných činov“.

K ods. 2

12. Ustanovenie vymedzuje dve formy pomoci obetiam podľa zákona o obetiach, a to **všeobecnú odbornú pomoc** a **špecializovanú odbornú pomoc**. Všeobecná odborná pomoc sa poskytuje všetkým obetiam trestných činov a špecializovaná odborná pomoc sa poskytuje obzvlášť zraniteľným obetiam.
13. Pomoc obetiam môže byť poskytnutá rôznymi spôsobmi, ako napríklad osobné stretnutia, telefonicky alebo inými prostriedkami na diaľku s cieľom maximalizovať územnú distribúciu a dostupnosť služieb.
14. K pojmu „obet“ pozri komentár k § 2 ods. 1 písm. b) ZOTČ.
15. K pojmu „obzvlášť zraniteľná obeť“ pozri komentár k § 2 ods. 1 písm. c) ZOTČ.
16. K pojmu „všeobecná odborná pomoc“ pozri komentár k odseku 3 komentovaného ustanovenia.

17. K pojmu „špecializovaná odborná pomoc“ pozri komentár k odseku 4 komentovaného ustanovenia.
18. K podmienkam poskytnutia odbornej pomoci pozri komentár k § 6 ZOTČ.

K ods. 3

19. Ustanovenie vymedzuje obsah všeobecnej odbornej pomoci. Všeobecnú odbornú pomoc sú povinné poskytnúť subjekty poskytujúce pomoc obetiam všetkým obetiam, to znamená, aj obzvlášť zraniteľným obetiam.
20. Ustanovenie vykonáva transpozíciu čl. 9 Smernice 2012/29/EÚ. V uvedenom článku Smernica 2012/29/EÚ uvádza „*minimálny zoznam*“ všeobecných a špecializovaných podporných služieb, ktoré musia členské štáty obetiam poskytovať: „*Služby na podporu obetí uvedené v čl. 8 ods. 1 poskytujú aspoň...*“
21. Všeobecná odborná pomoc by mala byť dostupná čo najskôr po spáchaní trestného činu bez ohľadu na to, či bolo podané trestné oznámenie. Takáto pomoc môže byť obzvlášť dôležitá v súvislosti s rozhodnutím obete podať trestné oznámenie. Všeobecná odborná pomoc môže byť podľa individuálnych potrieb a žiadosti, resp. súhlasu obete poskytovaná aj počas trvania trestného konania.
22. Subjekt poskytujúci pomoc obetiam poskytne všeobecnú odbornú pomoc bezplatne alebo za poplatok. Ak subjekt poskytujúci pomoc obetiam získal dotáciu na pomoc obetiam, poskytne všeobecnú odbornú pomoc obetiam po dobu 90 dní bezplatne, ak to odôvodňuje závažnosť spáchaného trestného činu, a to bez ohľadu na podanie trestného oznámenia alebo aktívnu účasť v trestnom konaní. Ak subjekt poskytujúci pomoc obetiam nezískal dotáciu na pomoc obetiam a je zapísaný v registri subjektov poskytujúcich pomoc obetiam, môže poskytnúť všeobecnú odbornú pomoc, okrem prvej konzultácie s obeťou, za poplatok (§ 6 ods. 2 ZOTČ).
23. Všeobecná odborná pomoc môže byť poskytnutá rôznymi spôsobmi, ako napríklad osobné stretnutia, telefonicky alebo inými prostriedkami na diaľku s cieľom maximalizovať územnú distribúciu a dostupnosť služieb.

K ods. 3 písm. a)

24. Ustanovenie vykonáva transpozíciu čl. 9 Smernice 2012/29/EÚ, v zmysle ktorého služby na podporu obetí [...] poskytujú aspoň: a) informácie, poradenstvo a podporu v súvislosti s právami obete vrátane prístupu k vnútroštátnym systémom náhrady škôd spôsobených trestnými činmi a ich úlohou v trestnom konaní vrátane prípravy na účasť na konaní.
25. Obsahom všeobecnej odbornej pomoci je v prvom rade poskytnutie **náležitého vysvetlenia informácií**, ktoré obeti podáva policajt a subjekt

poskytujúci pomoc obetiam (§ 4 ods. 2 a 5 ZOTČ). Hlavnou úlohou poskytnutia týchto informácií je poskytnutie podpory obeti pri zotavovaní sa z ujmy alebo traumy, ktorá jej bola spôsobená trestným činom, a pri jej prekonávaní, a poučenie obete o právach, ktoré sú ustanovené v tomto zákone, aby pochopila obsah jednotlivých práv v prostredí, v ktorom sa jej poskytuje podpora a v ktorom sa s ňou zaobchádza s úctou, rešpektom a citlivo, a mohla tieto práva účelne uplatňovať.

26. Subjekt poskytujúci odbornú pomoc poskytne vysvetlenie práv, ktoré primárne poskytuje policajt (§ 4 ods. 2 ZOTČ), aj vtedy, ak bola obeť už poučená pri prvom kontakte policajtom. K obsahu poskytovaných informácií pozri komentár k § 4 ods. 2 a 5 ZOTČ.

K ods. 3 písm. b)

27. Obsahom všeobecnej odbornej pomoci je aj právo na právnu pomoc pri uplatňovaní práv v zmysle zákona o obetiach.

28. V zmysle zákona o obetiach patria obeti predovšetkým nasledujúce práva:

- prezumpcia statusu obete (§ 3 ods. 1 ZOTČ),
- zákaz diskriminácie (§ 3 ods. 2 ZOTČ),
- právo na profesionálny a ohľaduplný prístup k obeti (§ 3 ods. 3 ZOTČ),
- právo na poskytnutie informácií zrozumiteľným spôsobom (§ 3 ods. 4 ZOTČ),
- právo na uplatnenie práv obete a poškodeného (§ 3 ods. 5 ZOTČ),
- právo na individuálne posúdenie potrieb obete (§ 3 ods. 7 ZOTČ),
- právo na rešpektovanie najlepšieho záujmu dieťaťa (§ 3 ods. 8 ZOTČ),
- právo na poskytnutie informácií od prvého kontaktu s príslušným orgánom (§ 4 ZOTČ),
- právo na tlmočenie a preklad [§ 4 ods. 2 písm. f) ZOTČ],
- právo na ochranu [§ 4 ods. 2 písm. e) a g) ZOTČ],
- právo na prístup k službám na podporu obetí (§ 5 a § 6 ZOTČ),
- právo na právnu pomoc (§ 7 ZOTČ),
- právo na ochranu pred druhotnou viktimizáciou alebo opakovanou viktimizáciou (§ 8 ZOTČ),
- právo na odškodnenie (§ 9 a nasl. ZOTČ).

29. Poskytovanie právnej pomoci pri uplatňovaní práv v zmysle zákona o obetiach môže byť na rozdiel od poskytovania právnej pomoci na uplatnenie práv obete, ktorá má postavenie poškodeného alebo svedka v trestnom konaní [§ 5 ods. 3 písm. c) ZOTČ], poskytované **aj inou osobou ako advokátom** (porovnaj *argumentum a contrario* § 24 ods. 3 ZOTČ). Účelom právneho poradenstva je umožniť obeti, aby bola informovaná

a aby dostávala poradenstvo v súvislosti s rôznymi možnosťami, ktoré má k dispozícii. Právne poradenstvo by mala poskytnúť osoba, ktorá získala primerané právnické vzdelanie, nemusí ísť o právnik (bod 19 preambuly smernice 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania).

K ods. 3 písm. c)

30. Ustanovenie nadväzuje na zásadu uplatnenia práv poškodeného, resp. svedka (§ 3 ods. 5 a 6 ZOTČ). Subjektom odborne spôsobilým poskytnúť túto formu právnej pomoci je v zmysle § 24 ods. 3 ZOTČ **iba advokát**.
31. S touto zásadou úzko súvisí **zásada zabezpečenia práv poškodeného** (§ 2 ods. 21 TP). V Trestnom poriadku je korešpondujúce ustanovenie upravené v § 49 TP. Orgán činný v trestnom konaní a súd sú povinní poškodeného o jeho právach poučiť podľa tohto zákona a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.
32. K právam poškodeného pozri komentár k § 3 ods. 5 ZOTČ.
33. Obsah poučenia poškodeného by mal byť koncipovaný s ohľadom na individuálne potreby obete. Rozsah alebo podrobnosti takýchto informácií sa môžu líšiť v závislosti od osobitných potrieb a osobných pomerov obeť, od štádia trestného konania a od druhu alebo povahy trestného činu. Na začiatku trestného konania by sa mali poskytnúť základné informácie súvisiace s uplatnením práv obeť, v neskorších štádiách sa môžu poskytnúť aj ďalšie podrobnosti, a to v závislosti od potrieb obeť a relevantnosti týchto podrobných informácií v jednotlivých štádiách konania (čl. 4 ods. 2 Smernice 2012/29/EÚ). Pri podávaní trestného stíhania nie je žiaduce „zahliť“ obeť informáciami o všetkých právach, ktoré môže uplatniť, napríklad o práve byť upovedomený o podaní obžaloby (§ 234 ods. 1 TP), práve na doručenie obžaloby (§ 240 ods. 1 TP), práve byť upovedomený o termíne hlavného pojednávania (§ 247 ods. 2 a 3 TP), práve žiadať o vylúčenie verejnosti na hlavnom pojednávaní (§ 249 ods. 4 TP), práve klásť vypočúvaným na hlavnom pojednávaní otázky (§ 272 ods. 1 TP) a práve na záverečnú reč (§ 274 ods. 2 TP). Poučenie by malo smerovať predovšetkým k tým právam, ktoré sa vzťahujú na príslušné štádium trestného konania.
34. Právo obeť na informácie je garantované v § 4 ods. 1 ZOTČ. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje nielen na orgány činné v trestnom konaní, ale aj subjekty poskytujúce pomoc obeť. Uvedené právo nadväzuje na základnú zásadu – právo na poskytnutie informácií **zrozumiteľným spôsobom** (§ 3 ods. 4 ZOTČ). Zákon vychádza z toho, že predpokladom pre